

Från Olans Ull till Mats Hjelm

Logen 1038 Dalarnes Ögonsten började med sin verksamhet redan 1887. Eftersom det var en nykterhetsrörelse var det väl mest naturligt om nykterhetsarbetet kom i första hand. Men de som gått med hade redan gjort sitt val. Att vara nykterist var för dem en naturlig livsstil, varför då hålla på att tjata om något som var självklart. I stället kom verksamheten att inriktas på andra områden. Så t ex kom logen att ha hand om bibliotek och bokutlåning från 1893 och ända fram till 1940 då bokbeståndet överlämnades och kom att ingå i det nyinrättade sockenbiblioteket. Folkhögskolekursen 1905, den så kallade Stadiuskursen, kom att räknas som Sollerö-körens början. Men det var egentligen bara en fortsättning på den körverksamhet som redan startats inom logen. 1912 började man inom logen att samla in gamla föremål. Två år senare ropade man vid en auktion in en gammal skvaltkvarn vid Mångån, den sk Viks- och Skräddarkvarnen. När sedan Sollerö Hembygdsförening bildades överlämnades kvarnen och de hopsamlade sakerna till densamma.

Allt detta kan ses som både naturligt och logiskt. Något mer förvånande är att Sollerö Idrottsförening också har sitt ursprung ur logen 1038 Dalarnes Ögonsten. Redan 1908 väcktes frågan vid ett möte vad som kunde göras för att få till stånd en idrottsplats på ön. Det skulle dröja ända fram till 1922 innan något hände. Då föreslog Olhans Olof Jönsson från Kulåra att en kommitté borde väljas för att få i gång en idrottsförening. Valda blev Bom Anton Larsson, Oskar Hedlund och Mats Olof Ohlsson.

Olhans Olof, eller Olans Ull som han vanligen kallades, var född 1880 och sysslade med jordbruk och skogsarbete, det vanliga arbetet för Solleröns manliga

Olhans Olof Jönsson

befolkning på den tiden. Någon idrottsman i egentlig mening var inte Olans Ull, men jag såg honom i alla fall vid två framträdanden. Det första var vid en fotbollsmatch mellan ”kullor och kaller”. Då gick Olans Ull i första hand in för att fånga in och krama motståndarna. Kullorna skrek, publiken skrattade och Olans Ull såg ut att trivas med tillvaron. En något mer petig domare än Niss Karl hade nog visat ut Olans Ull mer än en gång för hakning och fasthållning. Den andra gången var vid en av idrottsföreningens fotbollsmatcher. I halvtid utmanade han handlanden Lars Trapp i löpning ett varv runt plan. I spurten vann den betydligt yngre Trapp Lars klart, men Olans Ull i kostym och slips visade goda kämpatacter.

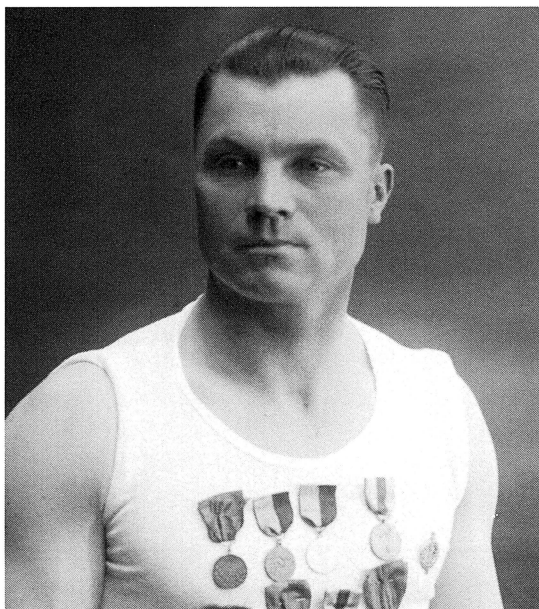
I början förekom ett visst samarbete mellan idrottsföreningen och goodtemplarna. Ett synligt bevis på detta är stenen vid flaggstången på idrotts-parken. Där står det inhugget IOGT och SIF samt året 1929. Den var tidigare fäste för majstången väster om idrottsplatsen, de båda föreningarna stod då för majstångsresningen. Gemensamma gökottor hölls i början på fyrtiotalet och i slutet på femtiotalet samarbetade de med de stora mettävlingarna vid Lerön.

Kommitten som blev vald utlyste ett möte i sockenstugan och intresset var redan från början mycket stort. Den första styrelsen kom att bestå av Bom Anton

Larsson, ordförande, Anders Myhr, vice ordförande, Johan Lejon, sekreterare och Rull Johan Matsson, kassör. Johan Lejon utvandrade efter några år till Australien. Tyvärr har den första protokollsboken kommit på villovägar, den från starten och fram till 1930. Endast sporadiska anteckningar finns kvar.

Bom Anton Larsson som blev föreningens förste ordförande var en duktig friidrottare och därtill behärskade han de flesta grenarna. Den första klubbmatchen som den nybildade föreningen utkämpade var mot Siljansnäs hösten 1922. Då segrade Bom Anton såväl i höjdhopp, kulstötning, diskuskastning och stavhopp, dessutom blev han trea i längdhopp. Kampen slutade oavgjort 20 - 20. Före friidrottskampen förlorade Sollerön mot Siljansnäs i fotboll med 4 - 0. Publiken uppgick till femhundra personer, därav många ditresta solleröbor.

Under Bom Antons tid som ordförande påbörjades arbetet med idrottsplatsen. Med en otrolig entusiasm arbetade öns pojkar där så fort tiden det medgav. Långt efter midnatt under de ljusa sommarmånaderna slet ungdomarna där med yxa, korp, spett och spade utan en tanke på ekonomisk ersättning. Eftersom inga löparbanor fanns anordnades ett millopp Sollerön - Gesunda och åter. Det var den första tävlingen som föreningen anordnade och segrade gjorde Bom Antons bror

Bom Anton Larsson

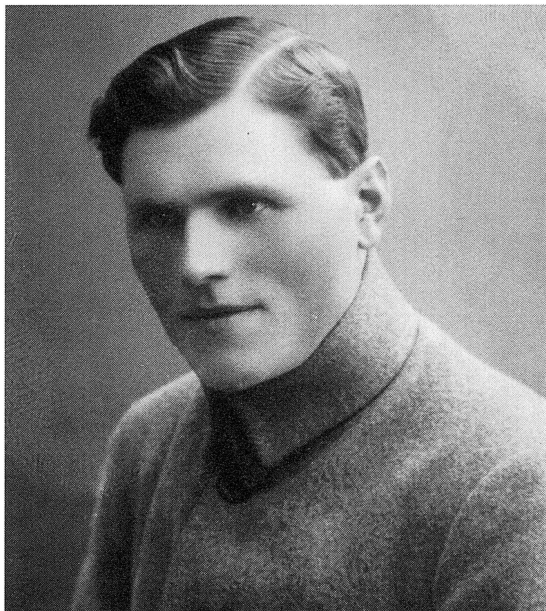
Lars. Detta år, alltså 1922, anordnades även Solleröns första cykeltävling, Sollerön - Siljansnäs rå och åter. Oskar Hedlund segrade före Oskar Jansson från Ryssa.

Året efter lyckades Sollerön för första gången vinna över Siljansnäs i fotboll. I Mora Tidnings referat hette det att "lovande junioren Lars Trapp visade stor framåtanda". Oskar Jansson utsågs samma år som tränare för Gesunda- och Ryssaborna. För att visa sin värdighet uppträdde han i gredelina kortbyxor.

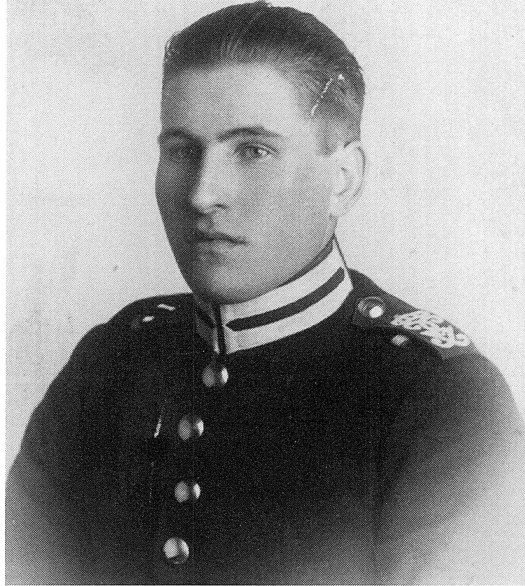
Bom Anton flyttade från Sollerön och tog värvning vid K 1. Där utbildade han sig bland annat till hovslagare. Hans hemort kom att bli Torsåker där han under många år tjänstgjorde som polis.

1924 valdes Anders Myhr till ordförande. Under hans tid fortsatte man med det slitsamma arbetet med idrottsplatsen. De ekonomiska villkoren var, i jämförelse med dagens, helt annorlunda. Så ingen av de uttagna till klubbmatchen mot Siljansnäs protesterade, då det bestämdes att var och en av de uttagna fick lov att erlægga en krona i resekostnad.

Anders Myhr var en god skidåkare. Det året han fyllde fyrtio år vann han föreningens samtliga skidtävlingar. Ander Myhr kom under en stor del av sin

Anders Myhr

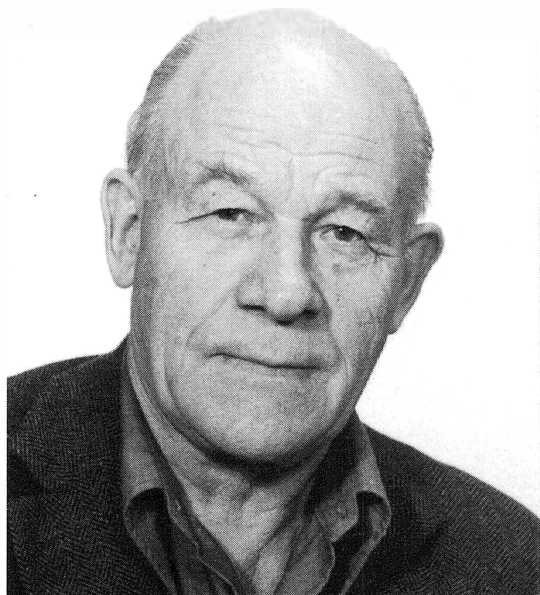
Lars Trapp

yrkesverksamma tid att bo i Stockholm där han arbetade inom byggbranschen.

Vid årsmötet 1926 valdes Bus Anton Jönsson från Bengtsarvet till ordförande. Han är inte nämnd i några idrottsliga sammanhang. Däremot kom han tidigt med i dans- och festkommitten, föreningen hade tidigt börjat med att anordna danser. Då man saknade lokal för sådan verksamhet hyrde man den privatägda paviljongen som var belägen efter Vibergsvägen där nu maskinhallen ligger. Men något hände tydligen med Bus Anton och hans inställning till vad som är viktigt här i livet. Han avsåg sig ordförandeskapet och gick med i missionsförsamlingen.

Efter Bus Antons avsägelse hade man vissa svårigheter att få någon som åtog sig sysslan. Slutligen lovade Lars Trapp att vara ordförande under ett år tills frågan blev löst. Lars Trapp började redan som yngling med affärsverksamhet och han blev nära nog rikskändis för sin "osannolika affär": I Sool-Öen 1986 berättar han i Arvid Knutz artikel "Hågkomster och minnesbilder" när han fick sitta i fängelse för att dansandet pågått för länge vid en vårfest som föreningen anordnat. Lars Trapp var under många år en framgångsrik och hårdför back i fotbollslaget.

Blott 22 år gammal valdes Adolf Knutz till föreningens ordförande 1928. Den sejouren blev blott på ett år men han återkom 1934 och kom då att sköta sysslan

Adolf Knutz

fram till 1942. Adolf Knutz deltog i några skidtävlingar men ägnade sig i ganska liten omfattning åt tävlingsverksamhet. Han hade talets gåva och lätt för att finna de rätta orden. I många år var han självskrivnen speaker vid midsomrarnas cykeltävlingar. Under Adolf Knutz tid som ordförande uppfördes Föreningslokalen.

1929 valdes Dunder Carl Ohlsson till ordförande. D K som han allmänt kallades var i många avseenden en färgstark person. Han engagerade sig inom flera av de ideella föreningarna på orten. Förutom idrottsföreningen var han med bland annat i hembygdsföreningen, sångkören och IOGT. Han var en god talare med en frodig humor och fick ofta skrattarna på sin sida.

Som idrottsman hade D K sina största framgångar som skridskoåkare där han en tid hade klubbrekordet på samtliga distanser. Men det var som revymakare han firade sina största triumfer. Tillsammans med Arvid Knutz drog han in massvis med pengar åt idrottsföreningen. Den första kyrkbåten betalades också med revypengar.

Arvid Bälter är den ordförande som innehaft sysslan under flest antal år, hela tio hann det bli. Arvid var en bra höjdhoppare och var dessutom med i fotbollslaget

under en del år. Vid årsmötet 1952 efterträddes han av Manne Ohlsson. Fotboll och revyer var det som i första hand engagerade Amusull Manne. Tyvärr omkom han vid en traktorolycka 1954. Han efterträddes av Erik Svensson men också hans tid som ordförande blev kort. En svårare bilolycka satte stopp för hans tid som ordförande och Arvid Bälter fick åter rycka in tills man hittade en ny man. Det blev Erik Smith, men bekymren bara fortsatte. Erik Smith drabbades av en svår sjukdom och avled efter några år.

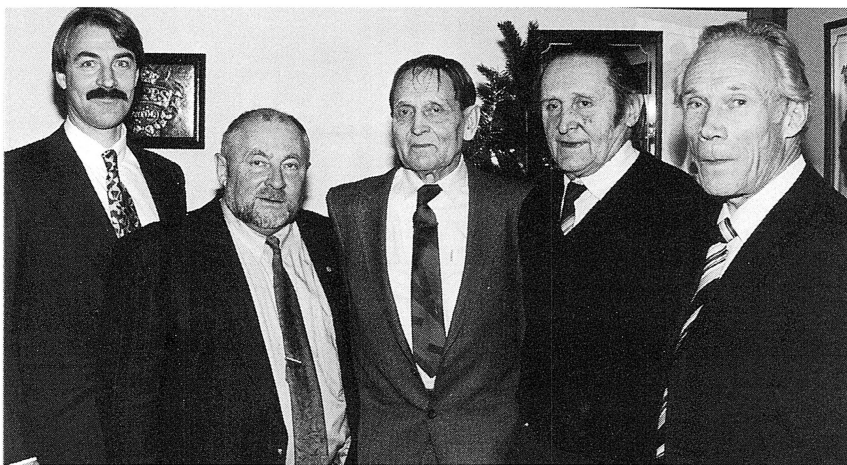
Bond Karl Persson blev nu den som fick sköta klubban de följande sex åren och hans efterträddes av Albin Bråmå. Sedan kom Mås Helmer Jönsson och under hans tid byggdes den stora danslogen. Noterbart är att de som innehaft sysslan sedan 1977 är personer som inflyttat till Sollerön. Lars Öberg, Gunnar Forsén, Nils Schmidt och Mats Hjelm heter "invandrarna" som fått leda Sollerö IF mot fortsatta framgångar, bl a som deltagare i olympiska spel och att hemföra flera svenska mästerskap.

Dunder Carl Ohlsson

Sedan starten har följande varit föreningens ordförande:

Bom Anton Larsson 1922 - 1923
Anders Myhr 1924 - 1925
Bus Anton Jönsson 1926
Lars Trapp 1927
Adolf Knutz 1928
Dunder Carl Ohlsson 1929 - 1933
Adolf Knutz 1934 - 1942
Arvid Bälter 1943 - 1951
Manne Ohlsson 1952 - 1955
Erik Svensson 1955 - 1958
Arvid Bälter 1959
Erik Smith 1960 - 1962
Bond Karl Persson 1963 - 1968
Albin Bråmås 1969 - 1970
Mås Helmer Jönsson 1971 - 1976
Lars Öberg 1977 - 1978
Mats Hjelm 1978 - 1982
Gunnar Forsén 1983
Nils Schmidt 1984 - 1989
Mats Hjelm 1990 -

*Från idrottsföreningens 70-årsjubileum i Föreningslokalen. Fr v Nils Schmidt, Mats Hjelm, Arvid Bälter, Bond Karl Persson och Albin Bråmås.
Foto: Henrik Schmidt*

Visst är det idrottsmännen, de stora stjärnorna som ger glans åt föreningarna. Men vad vore dessa utan uppoffrande ledare. Jag tänker på Arvid Knutz. I över femtio år har han satsat sina krafter och sin fritid på Solleröloppet som en gång blev till en av Skandinavien största och populäraste cykeltävlingar. På fyrtiotalet var han tillsammans med Linnea och Valle Larsson vaktmästare på Föreningslokalen. Arvodet var det netto de lyckades få ut på snaskförsäljningen.

Den fria idrotten hörde under 30- och 40-talen till de stora sporterna i siljansområdet. Det var då som Henry Persson, Ivar Sörbu, bröderna Ivar och Albin Fält, Einar Stunis m fl hörde till dalaeliten. Tänkte någon då på Karl Lafvas? Nästan varje kväll fanns han på idrottsplatsen, krattande löparbanorna, såg till att höjdhoppsribbor och kastredskap fanns. Han uppmuntrade och stödde de som tränade på sitt försynta sätt. Den dag Karl Lafvas slutade upphörde också den fria idrotten på Sollerön.

Fotbollen är väl den idrott som genom alla åren lyckats med att hålla intresset och aktiviteten på en hög nivå. Men man kan undra vad fotbollen på Sollerön vore utan en sådan entusiastisk ledare som Bo Jansson, en gång hitflyttad från Falun. Under hela fyrtio år har han oförtrutet arbetat med fotbollslaget, i med- och motgång lika förhoppningsfull. Men som det heter, fältherren vinner inte ensam slaget, vid sin sida har han under trettiofem år haft Ulo Soodla som kassör.

Sjuttio år har förflutit sedan idrottsföreningen bildades. År med många minnesrika händelser, med minnen som kommer att förblekna och försvinna. Prissamlingen i kommunalhuset vittnar om en förening med sportsliga framgångar inom många områden. En förening vars betydelse för bygden inte kan överblickas.

Karl Nilsson